

HRVATSKI SABOR
Klub zastupnika
nacionalnih manjina
Zagreb, 17. siječnja 2017.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Amandmani na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o strancima, s Konačnim prijedlogom zakona, hitni postupak, prvo i drugo čitanje, P.Z.E. br. 59

Sukladno članku 196. stavku 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora ("Narodne novine" br. 81/2013.) na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima, s Konačnim prijedlogom zakona, hitni postupak, prvo i drugo čitanje, P.Z.E. br. 59, podnosimo sljedeće amandmane:

AMANDMAN 1. na članak 19. (privremeni boravak zbog spajanja obitelji)

Članak 19. mijenja se na način da se iza članka 56. Zakona o strancima i predloženog naslova dodaje članak 56.a koji glasi:

„Član uže obitelji hrvatskog državljanina iz članka 56. stavka 1. ovoga Zakona za odobrenje privremenog boravka u svrhu spajanja obitelji ne mora ispunjavati uvjet iz članka 54. točke 2. kada se strana putna isprava ne može pribaviti u diplomatskom predstavništvu strane države u RH ili kada postupak pribavljanja strane putne isprave ima za posljedicu razdvajanje obitelji te točke 3. i 4. ovog Zakona.“

Obrazloženje:

Predloženi zakon predviđa da se za odobravanje privremenog boravka državljanina trećih država, koji su članovi obitelji hrvatskih državljanina, više neće zahtijevati prilaganje dokaza o sredstvima za uzdržavanje, što smatramo unapređenjem postojeće situacije.

Međutim, dosadašnja praksa MUP-a pokazala je da se u postupcima odobrenja i produžetka privremenog boravka osoba koje dugotrajno žive u RH, a mnogi su i članovi obitelji hrvatskih državljanina, ne uvažavaju dostatno posebne životne okolnosti, socijalni i humanitarni razlozi.

Zbog toga su se u nezavidnoj situaciji našle osobe koje dugotrajno žive u RH, a koje zbog tranzicijskih i drugih razloga, na koje često nisu mogle osobno utjecati, nisu regulirale državljanstvo neke od novonastalih država na području bivše SFRJ pa, samim time, nisu mogle niti pribaviti nove putne isprave. Takva situacija osobito pogađa članove obitelji hrvatskih državljana kojima je prethodni boravak bio odobren radi spajanja obitelji ili iz humanitarnih razloga, a koji valjanu putnu ispravu nisu mogli pribaviti bez odlaska u matičnu zemlju, što je nerijetko za posljedicu imalo razdvajanje obitelji, osobito roditelja od maloljetne djece, na određeno vrijeme. Takva posljedica suprotna je smislu odredbe članka 62. stavka 1. Ustava da je obitelj pod osobitom skrbi države i Konvenciji o pravima djeteta koja propisuje obvezu osiguravanja uvjeta da se dijete ne odvajaju od roditelja protiv njihove volje.

Iz navedenog proizlazi da je inzistiranje na formalnom uvjetu posjedovanja valjane putne isprave za osobe koje dugotrajno borave na hrvatskom državnom području ili su članovi obitelji hrvatskih državljana, pretpostavljeno životnim i humanitarnim razlozima.

Stoga, smatramo da je potrebno pri reguliranju privremenog boravka u svrhu spajanja obitelji dodatno osnažiti poziciju stranaca koji dugotrajno žive na hrvatskom državnom području i/ili su članovi obitelji hrvatskih državljana na način da se propiše iznimka, odnosno da zahtjevu za odobrenje privremenog boravka nisu dužni priložiti stranu putnu ispravu u slučaju kada se ona ne može pribaviti u diplomatskom predstavništvu strane države u Republici Hrvatskoj, ili kada pribavljanje valjane putne isprave ima za posljedicu razdvajanje obitelji.

Ovakvo rješenje bilo bi i u skladu s Nacionalnom strategijom za uključivanje Roma 2013.-2020. s obzirom da je najveći broj Roma koji imaju čvrstu poveznicu s RH (rođenje na teritoriju, uža rodbinska povezanost, stanovanje, od interesa su za RH i slično) privremeni boravak regulirao iz humanitarnih razloga, upravo zbog nemogućnosti ispunjenja zakonskih uvjeta posjedovanja sredstava za uzdržavanje i reguliranog zdravstvenog osiguranja. Nemogućnost plaćanja traženog iznosa za zdravstveno osiguranje zbog loših materijalnih prilika pridonosi stvaranju poreznog duga, a dugovanja po tom pitanju po jednoj obitelji predstavljaju značajan novčani iznos i često su nenaplativa.

Dakle, na taj bi se način izjednačio status člana uže obitelji hrvatskog državljanina s podnositeljem zahtjeva za odobravanje privremenog boravka iz humanitarnih razloga, te više ne bi postojala potreba da, radi povoljnijih uvjeta, član obitelji hrvatskog državljanina regulira boravak iz humanitarnih razloga, već bi boravak mogao regulirati upravo zbog spajanja obitelji.

AMANDMAN 2. na članak 39. (stalni boravak)

Članak 39. mijenja se na način se u članku 96. stavak 1. briše predložena točka 4. koja glasi: „ima osigurano stanovanje,”.

U istom članku, iza predloženog stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„(3) Državljanin treće zemlje iz članka 94. stavak 1. ovog Zakona u postupku odobravanja stalnog boravka ne mora imati valjanu stranu putnu ispravu kada je ne može pribaviti u diplomatskom predstavništvu strane države u RH ili kada postupak pribavljanja strane putne isprave ima za posljedicu razdvajanje obitelji.”

Obrazloženje:

Postojeća odredba članka 146. stavka 2. Zakona o strancima, koja propisuje da je prebivalište mjesto u kojem se stranac s odobrenim stalnim boravkom nastanio s namjerom da u njemu stalno živi, dostatna je glede reguliranja uvjeta osiguranog stanovanja, budući da se ono preispituje u postupku prijave prebivališta.

Također, predloženim je zakonom propušteno definirati pojam „osigurano stanovanje”, što ostavlja prostor za arbitrarno postupanje koje ne doprinosi pravnoj sigurnosti, a o čemu svjedoče pritužbe građana pučkoj pravobraniteljici vezano za postupke odjavljivanja prebivališta po službenoj dužnosti.

Isto tako, u svezi novopredloženog stavka 3. članka 96. Zakona o strancima, potrebno je, pri reguliranju stalnog boravka osoba iz članka 94. stavka 1. Zakona (bivše izbjeglice, korisnici programa povratka ili obnove ili stambenog zbrinjavanja, djetetu koje živi u RH, strancu koji je rođen i od rođenja živi na području RH), dodatno osnažiti poziciju stranaca koji imaju čvrstu poveznicu s RH, na način da se propiše iznimka, odnosno da zahtjevu za odobrenje stalnog boravka nisu dužni priložiti valjanu stranu putnu ispravu u slučaju kada se ona ne može pribaviti u diplomatskom predstavništvu strane države u Republici Hrvatskoj, ili kada pribavljanje valjane putne isprave ima za posljedicu razdvajanje obitelji.

Kao i u obrazloženju amandmana 1., i u ovom slučaju radi se o nezavidnoj situaciji u kojoj su se našle osobe koje dugotrajno žive u RH, a koje zbog tranzicijskih i drugih razloga, na koje često nisu mogle osobno utjecati, nisu regulirale državljanstvo neke od novonastalih država na području bivše SFRJ pa, samim time, nisu mogle niti pribaviti nove putne isprave. Kao što je istaknuto, takva situacija osobito pogađa članove obitelji hrvatskih državljana, a koji valjanu putnu ispravu nisu mogli pribaviti bez odlaska u matičnu zemlju, što je nerijetko za posljedicu imalo razdvajanje obitelji, osobito roditelja od maloljetne djece na određeno vrijeme. Takva posljedica suprotna je smislu odredbe članka 62. stavka 1. Ustava da je obitelj pod osobitom skrbi države i Konvenciji o pravima djeteta koja propisuje obvezu osiguravanja uvjeta da se dijete ne odvoja od roditelja protiv njihove volje.

AMANDMAN 3. na članak 64. (nadzor prisilnih udaljenja)

Članak 64. mijenja se na način da se u članku 123. stavku 1. iza riječi „društva“ dodaju riječi „koje se bave zaštitom ljudskih prava.“

U istom članku, iza predloženog stavka 2. dodaje stavak 3. koji glasi:

„(3) Ministarstvo će Pravilnikom urediti postupak nadzora i provedbe prisilnog udaljenja.“

Obrazloženje:

Predlažemo da se izmjenom članka 64. dopuni članak 123. stavak 1. na način da se osigura učinkovito obavljanje promatranja prisilnih udaljenja u slučaju kada MUP sklapa sporazume s drugim državnim tijelima, međunarodnim organizacijama i organizacijama civilnog društva. Upravo iz tog razloga predlažemo da se radi isključivo o subjektima koji se bave zaštitom ljudskih prava, odnosno, koji imaju relevantno stručno znanje i iskustvo u tom području prava.

Također, za postupak nadzora i provedbe prisilnih udaljenja važni su i sljedeći elementi: kriteriji učinkovitog nadzora udaljenja; obvezni zdravstveni pregled stranca prije provođenja udaljenja; informiranje o razlozima, postupku i pravima te obvezama stranaca za vrijeme prisilnog udaljenja; poštivanje dostojanstva i sigurnosti osoba tijekom provedbe postupka udaljenja; okolnosti i načini primjene sredstava prisile sukladno načelima nužnosti, proporcionalnosti i poštivanja dostojanstva osoba koje se prisilno udaljuju; podnošenje pravnog lijeka protiv bilo kakvog postupanja kojim bi bila povrijeđena prava osobe koja se udaljuje te provođenje učinkovite istrage o tome; educiranost osoba u pratnji stranca prilikom provedbe prisilnog udaljenja. Stoga smatramo značajnim da se prethodno navedeno regulira Pravilnikom donesenim na temelju posebne odredbe Zakona o socijalnoj skrbi.

AMANDMAN 4. na članak 74. (razlozi i trajanje ograničenja slobode kretanja)

Članak 74. mijenja se na način da se u članku 133. stavak 1. mijenja i glasi:

„(1) Državljanina treće zemlje može se smjestiti u centar ako postoji rizik od izbjegavanja obveze napuštanja EGP-a odnosno Republike Hrvatske sukladno članku 102. stavku 2. i 3. ovoga Zakona (u daljnjem tekstu: rizik od izbjegavanja) ili ako državljanin treće zemlje onemogućava prisilno udaljenje i povratak. Ako udaljenje nije moguće odmah izvršiti, smještaj može trajati do 3 mjeseca ako se radi o osiguranju nazočnosti u postupku donošenja rješenja o protjerivanju (pripremni

smještaj), a iznimno do 6 mjeseci ako postoje okolnosti zbog kojih se postupak ne može završiti u roku od 3 mjeseca.”

U članku 133. stavku 2. brišu se podstavci 6. i 7. Podstavak 8. postaje podstavak 6.

Obrazloženje:

Kao razlozi ograničenja slobode kretanja u članku 74., kojim se mijenja članak 133., propisuju se rizici od izbjegavanja obveze napuštanja EGP-a odnosno RH i onemogućavanje prisilnog udaljenja i povratka stranca. Prema navedenom proizlazi da Konačni prijedlog ZOS proširuje razloge smještaja u Centar jer kao okolnost za postojanje rizika izbjegavanja obveza napuštanja EGP-a odnosno RH, navodi neposjedovanje dovoljno financijskih sredstava i neosiguran smještaj. Time se neopravdano dovodi u nepovoljniji položaj strance slabijih imovnih prilika jer državljani trećih zemalja često napuštaju državu podrijetla iz ekonomskih razloga, ali prije svega zbog dugogodišnje izloženosti nesigurnosti, nemogućnosti rada i siromaštvu pa je ograničavanje njihove slobode kretanja iz razloga neposjedovanja financijskih sredstava, a time i osiguranog smještaja, neprihvatljivo. Osim toga, MUP, PU i PP kod primjene blažih mjera mogu osigurati smještaj i uzdržavanje, obavljati financijske isplate i druga materijalna davanja, a u tu svrhu mogu osnivati mjesta i centre za privremeni smještaj, pa time i puno ranije doprinijeti izbjegavanju navedenog rizika.

Što se tiče trajanja smještaja stranaca u Centar, uvodi se jedinstveno trajanje od 6 mjeseci svim kategorijama stranaca, što je dulje u odnosu na Zakon o strancima, koji je razlikovao pripremni smještaj u centar u trajanju do 3 mjeseca i redovni smještaj do 6 mjeseci. Smatramo da se predloženim izmjenama i dopunama treba ostaviti postojeće razlikovanje duljine trajanja smještaja u odnosu na razloge, s obzirom da nije obrazloženo zašto se predlaže ukidanje pripremnog smještaja u Centar.

AMANDMAN 5. na članak 73. (blaže mjere)

Članak 73. stavak 5. mijenja se na način da se u stavku 5. članka 132. riječi „Ministarstvo može osigurati“, zamjenjuje riječima „Ministarstvo je dužno osigurati“:

Obrazloženje:

Odredbom članka 73. uvodi se novi članak 132. kojim se razrađuju blaže mjere od mjere smještaja u centar: 1. polog putnih isprava; 2. polog određenih financijskih sredstava; 3. zabrana napuštanja određene adrese smještaja; 4. javljanje u policijsku postaju u određeno vrijeme. Pohvalno je da u vezi primjene blažih mjera MUP, PU, PP mogu osigurati smještaj i uzdržavanje te obavljati financijske isplate i druga materijalna davanja te da u tu svrhu MUP može osnivati mjesta i centre za privremeni smještaj.

Međutim, umjesto mogućnosti, trebalo bi uvesti obvezu osnivanja centara za privremeni smještaj i uzdržavanja stranca u njima.

AMANDMAN 6. na članak 75. (produljenje ograničenja slobode kretanja)

Članak 75. mijenja se na način da se u točki 3. članka 134. na kraju rečenice briše točka i dodaje „osim kada državljanin treće zemlje nije sam odgovoran za kašnjenje u pribavljanju dokumenata.“

Obrazloženje:

U članku 75. koji se odnosi na članak 134., u točki 3. predviđa produljenje smještaja u Centru za 12 mjeseci ako se očekuje dostava putnih i drugih isprava za prisilno udaljenje. Međutim, obzirom da se člankom 121. propisuje dragovoljni odlazak temeljem rješenja o povratku, a radi njegova poticanja MUP, PU, PP mogu pribavljati putne isprave i putne karte te obavljati financijske isplate, potrebno je točku 3. članka 134. jasnije normirati, odnosno ostaviti mogućnost njene primjene samo u slučaju ako za ovakvo kasno pribavljanje dokumenata nije odgovoran stranac smješten u Centar.

AMANDMAN 7. na članak 80. (otпуст i ponovni smještaj u centar)

Članak 80. mijenja se na tako da se članku 138.a na kraju stavka 1. dodaje rečenica: „Državljaninu treće zemlje iz ovog članka omogućit će se privremeni smještaj u odgovarajućoj ustanovi.“

Obrazloženje:

Strancu se može ograničiti sloboda kretanja smještajem u prihvatni centar za strance do šest mjeseci, a potom sukladno čl. 134 produljiti za još najviše 12 mjeseci i pri tome je dužan snositi troškove svog smještaja. Otpuštanjem stranca iz prihvatnog centra nakon znatnog protoka vremena uz naplatu troškova smještaja, a potom i ne osiguravanja privremenog smještaja u odgovarajućoj ustanovi, može za posljedicu imati da stranac rješavanje statusa čeka na slobodi, ovaj put sa možda nikakvim ili znatno umanjenim sredstvima i s ograničenim pravima po osnovi socijalne skrbi.

AMANDMAN 8. na članak 80. (privremena odgoda prisilnog udaljenja)

Članak 80. mijenja se na način da se u članku 138.e stavak 2., iza riječi „ako bi prilikom izvršenja nastupile ozbiljne teškoće zbog zdravstvenog stanja državljanina treće zemlje“ dodaju riječi „koje se utvrđuje zdravstvenim pregledom“.

Obrazloženje:

Člankom 80. dodaje se i članak 138.e u kojem je u stavku 2. propisano da se prisilno udaljenje može privremeno odgoditi ako strancu nije utvrđen identitet, zbog nemogućnosti prijevoza, ako bi prilikom izvršenja nastupile ozbiljne teškoće zbog zdravstvenog stanja stranca ili ako postoje drugi razlozi zbog kojih stranca nije moguće prisilno udaljiti. Potrebno je dodati da se zdravstveno stanje stranca utvrđuje liječničkim pregledom na način kako smo obrazložili i kod članka 123.

AMANDMAN 9. na članak 62. (dragovoljni odlazak)

Članak 62. mijenja se način da se u članku 121. na kraju stavka 3. dodaje rečenica:

„Ministarstvo će strancu, na jeziku koji razumije, pružiti sve potrebne informacije o postojećim programima dragovoljnih povrataka.“

U istom članku se iza stavka 4. dodaje stavak 5. koji glasi:

„Za vrijeme dok stranac čeka dragovoljni povratak, a ako ne posjeduje financijska sredstva osigurat će mu se odgovarajući smještaj.“

Obrazloženje:

Budući da programi dragovoljnih povrataka do sada nisu postojali, pohvalno je da se pristupilo njihovom uvođenju, međutim, potrebno je propisati i kako će Ministarstvo strancu, na jeziku koji razumije, pružiti sve potrebne informacije o postojećim programima dragovoljnih povrataka jer jedino osiguravanjem prevođenja stranac može dati svoj informirani pristanak i biti aktivni sudionik u organizaciji povratka

Također, predlažemo dodati novu odredbu kao još jednu mjeru poticanja dragovoljnog povratka i osiguranja poštivanja prava stranaca za vrijeme boravka u RH, kojom se određuje da će se strancu za vrijeme dok čeka dragovoljni povratak, a ako ne posjeduje financijska sredstva, osigurati odgovarajući smještaj.

AMANDMAN 10. na članak 24. (godišnja kvota za zapošljavanje stranaca):

Članak 24. mijenja se na način da se članku 74. stavak 3. mijenja i glasi:

„(3) Godišnja kvota za zapošljavanje državljana trećih zemalja utvrđuje se u skladu s migracijskom politikom i stanjem na tržištu rada.“

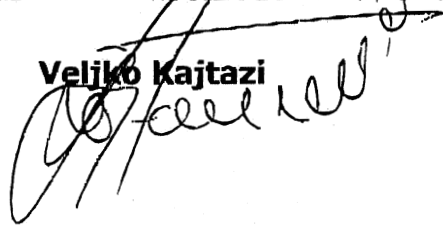
Obrazloženje:

Člankom 24. u kojim se mijenja članak 74. stavak 3., predviđeno je kako će se godišnja kvota za zapošljavanje stranaca utvrđivati u skladu sa stanjem na tržištu

rada, dok postojeća odredba Zakona o socijalnoj skrbi određuje da se godišnja kvota za zapošljavanje stranaca utvrđuje u skladu s migracijskom politikom i stanjem na tržištu rada. Predloženo isključivanje migracijske politike suprotno je njenoj svrsi da usmjeri migracijska kretanja u korist gospodarskog i socijalnog razvitka države i društva, i njenom cilju da sva državna tijela, kao i ostali dionici, pravodobno i usklađeno djeluju na pronalaženju djelotvornih odgovora na pozitivne i negativne učinke migracijskih kretanja. Iako RH trenutno nema važeću migracijsku politiku, uslijed čega je pučka pravobraniteljica i dala preporuku da se migracijska i integracijska politika izrade, kao preduvjet za poticanje migracija koje pridonose gospodarskom rastu, ona bi trebala biti izrađena te uzeta u obzir pri utvrđivanju godišnje kvote za zapošljavanje stranaca.

POTPREDSJEDNIK KLUBA ZASTUPNIKA

Veljko Kajtazi

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Veljko Kajtazi', written over the printed name. The signature is stylized and somewhat cursive.